

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 69 (6337)

• Ceturtdien, 1992. gada 24. septembrī

• Cena 3 rbl. (kloskos)

Humānā palīdzība — 30 tūkstoši ASV dolāru

ASV siltumenerģijas speciālisti kopā ar Rīgas firmu «Energia» un Latvijas Tehniskās universitātes ekspertiem veica Preiļu siera rūpnīcas tehnisko ekspertīzi energoresursu ekonomijas jautājumos. ASV firma «RCG Hagler Bailly INC» humānās palīdzības ietvaros rūpnīcai dāvināja mērinstrumentus un citu aparāturu 30 tūkstošu ASV dolāru vērtībā.

Jautāju Preiļu siera rūpnīcas direktoram Viktoram Solovjovam par sadarbību ar ASV firmu «RCG Hagler Bailly INC» un par šīs sadarbības rezultātiem. Lūk, ko viņš sacīja:

«Humānās palīdzības ietvaros Amerikas Savienotās Valstis izteica vēlēšanos palīdzēt četriem dažāda profila Latvijas uzņēmumiem: Slokas celulozes kombinātam, Jelgavas valsts siltumtīklu uzņēmumam, Saulkalnes cementa rūpnīcai un Preiļu siera rūpnīcai. ASV speciālisti apskatīja daudzus republikas lauksaimnieciskās produkcijas pārstrādes uzņēmumus, bet nolēma sadarboties ar mums. Ārzemju un republikas vadošie speciālisti vispirms iepazinās ar rūpnīcas siltumtīklu saimniecību un veica tās tehnisko ekspertīzi. Viņi augstu novērtēja tehnisko nodrošinājumu un darba organizāciju šajā jomā.

Taču sadarbība ar ASV firmu un Latvijas vadošajiem siltumenerģijas speciālistiem mums lika kritiskāk izvērtēt mūsu saimniecību un saimniecisko, meklēt rezerves. Sakarā ar energoresursu cenu pieaugumu (mazuta cena no 34 rubļiem palielinājusies līdz 9 tūkstošiem rubļu par tonnu, benzīna — no 40 kapekām līdz 25 un vairāk rubļiem par litru, nerunājot par elektroenerģijas sadārdzināšanos), arī 1 procents ekonomijas mums nozīmē daudz.

ASV speciālisti uzskata, ka siera rūpnīcai (bez šaubām, arī jebkuram citam uzņēmumam, kurš ražo siltumu) nekavējoties jāveic pasākumi, kuri iedalās 3 grupās. Pirmkārt — tie, kuri neprasa kapitālieguldījumus, otrkārt — ar nelielām kapitālieguldījumiem un treškārt — tie, kur jāiegulda liels kapitāls. Pēc ASV ekspertu novērtējuma gadā uzņēmums var iekonomēt 13 procentus energoresursu. Tas būs ne mazāk kā

200 tūkstošu ASV dolāru gadā!

Humānās palīdzības ietvaros mēs saņemam iekārtas un mērinstrumentus par 30 tūkstošiem ASV dolāru. Daļēji nomainām eļļas sūkņus, un jau augustā energoresursu patēriņš samazinājās par 8 procentiem. Pateicoties ārzemju inženieru ieteikumiem un palīdzībai, normāli sagatavojamies kārtējai apkures sezonai. Mūsu katlu māja taču apkalpo lielu dzīvojamo namu masīvu.

Oktoobra beigās rūpnīcā ieradīsies citas ASV firmas — «Honewell» pārstāvis. Šī firma strādā kopā ar iepriekš minēto «RCG Hagler Bailly INC». «Honewell» ražo kontrolmērinstrumentus un sistēmas, kuras izmanto dzīvojamās telpās, lai regulētu un mēritu siltumpadevi. Vienlaikus firma ražo ļoti sarežģītas iekārtas kosmosa vajadzībām un aviācijai. Mūsu priekšlikums šai firmai bija šāds: lai ASV speciālisti palīdz izveidot 1—2 eksperimentālās dzīvojamās mājas, nodrošinot tās ar siltumu regulējošiem instrumentiem un mēraparātiem. Vārdu sakot, lai radītu paraugbāzi, pēc kuras orientēties visiem pārējiem rajona un varbūt pat republikas uzņēmumiem, kas nodrošina siltumu dzīvojamajās mājās. Pie augstajām kurināmā cenām un mūsu nabadzības mums visiem — siltuma ražotājiem un patērētājiem — jābūt maksimāli taupīgiem. Citādi kurināmo nespēsīm iegādāties.

Grūti pateikt, uz kādiem noteikumiem amerikāņi gribēs ar mums sadarboties, taču piekrišanu sadarbībai jau saņemām. Firmas pārstāvji sacīja, ka viņus interesē kontakti ar Latvijas perifēriju un nelielu lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu, kurš siltumenerģiju izmanto ražošanai un vienlaikus arī komunālajām vajadzībām.»

Aina Iljina

Pavēle Nr. 13

1992. gada 21. septembrī,
Preiļos

Par iesaukšanu LR obligātajā valsts dienestā

Pamatojoties uz LR likumu par obligāto valsts dienestu, Preiļu rajonā no 1992. gada 1. oktobra līdz 1992. gada 30. decembrim tiek izsludināts rudens iesaukums obligātajā valsts dienestā.

Iesaukumam tiek pakļauti visi vīrieši, kuri dzimuši laikā no 1967. gada līdz 1973. gada 30. decembrim un pastāvīgi dzīvo rajona teritorijā, izņemot rezervistus. Sievietes, vecumā no 19 līdz 45 gadiem un kurām nav pirmsskolas vecuma bērnu, var būt iesauktas dienestam Aizsardzības Spēkos pēc brīvprātības principa.

Sakarā ar iepriekš minēto PAVĒLU:

1. Visiem iesaukamajiem jāierodas iesaukšanas iecirknī Preiļos, 1. Maija iela 7, pavēstē noteiktajā laikā, līdz ņemot pavēstē norādītos dokumentus.

2. Iesaukamiem, kuri kaut kādu iemeslu dēļ nav saņēmuši pavēstes, jāierodas Valsts dienesta pārvaldē šī gada 23. novembrī, līdz ņemot personības dokumentus.

3. Iesaukamiem, kuriem uz laiku var būt atlikta iesaukšana valsts dienestā mācību, ģimenes apstākļu un citu apstākļu dēļ, kuri paredzēti likuma par obligāto Valsts dienestu 19. pantā, jāiesniedz Valsts dienesta pārvaldē attiecīgi dokumenti par dienesta atlikšanu.

4. Iesaukamiem, kuri uz laiku iebraukuši Preiļu rajonā, nekavējoties jāatgriežas savās pastāvīgajās dzīves vietās un jāpiesakās savu rajonu vai pilsētu Valsts dienestu pārvaldēs.

5. Uzņēmumu, iestāžu un organizāciju vadītājiem iesaukamie uz pavēstē norādīto laiku jāatbrīvo no darba (mācībām), kā arī jāatsauc no komandējumiem vai atvaļinājumiem un jānodrošina viņu ierašanās Valsts dienesta pārvaldē.

Iesaukamie, kuri savlaicīgi neieradīsies iesaukšanas iecirknī vai izvairosies no iesaukuma obligātajā valsts dienestā, tiks saukti pie atbildības saskaņā ar LR administratīvo pārkāpumu kodeksa 200.1 pantu, kā arī kriminālkodeksa 194.1. pantu.

A. ANDŽĀNS,
Preiļu rajona
Valsts dienesta
pārvaldes priekšnieks

Latgales zinas

Daugavpils

● Pilsētas valde pieņēmusi lēmumu ar 1. oktobri ieviest jaunus braukšanas tarifus pilsētas autobusos — 5 rubļi par vienu braucienu. Bagāžas pārvadāšana maksās 20 rubļus, mēnešbijete — 300 rubļus. Naudas sods par braukšanu bez bijetes palielināts līdz 300 rubļiem.

● Lāčplēša ielas 24. nama visu 15 dzīvokļu īrnieki nosūtījuši kolektīvu brīdinājuma vēstuli pilsētas valdei, uzņēmuma «Latvijas siltums» vadībai un tautas tiesai, kurā viņi paziņo, ka nemaksās par siltu ūdeni un apkuri, ja nebūs novērsti «trūkumi» šo dārgo pakalpojumu sniegšanā. Par «trūkumiem» īrnieki uzskata remdeno ūdeni dienās, kad it kā tiek pieslēgts karstais ūdens, un tik tikko siltos apkures radiatorus, kādi tie bija iepriekšējā ziemā.

Krāslava

● Sausā vājpiena rūpnīcas direktors vietējai avīzei paziņojis, ka kārtējā piens iepirkuma cenas palielināšana esot nevis izeja no situācijas, bet vēl viens solis tuvāk ekonomiskajam kraham. Līdz ar iepirkuma cenu paaugstināšanu arī pārstrādātāji esot spiesti celt cenas savai produkcijai, bet kas pirsks sviestu, ja tas maksās 500 rubļus par kilogramu? Tāpēc gan ražotājiem, gan pārstrādātājiem draudot bankrots, jo cenās pasaules līmenis esot jau sasniegts (sausā piena pasaules cena 145 rubļi, Latvijā — 200 rubļi), bet algās līdz tam vēl tālu.

● Ar 1. oktobri, iespējams, Latvijā tiks pārtraukta Ostankinas TV raidījumu translēšana, bet krāslaviešiem tas nedraud. Ostankinas TV pārraides tiks translētas no Baltkrievijas, un viņi varēs skatīties arī tos raidījumus, kurus Latvijas TV piedāvās pa bijušo Maskavas kanālu.

Rēzekne

● Dzejas dienu laikā Rēzeknes rajonu apmeklēja ciemiņš no ASV — rakstnieks Jānis Klīdzējs. «Cūlvēka bērns» un citu romānu, stāstu un noveļu autors pabija Sakstagalā, kur atkalredzējās ar dzimtās puses ļaudīm, tikās ar lasītājiem pilsētas kultūras namā un citās vietās.

Jēkabpils

● 11. septembrī vietējā lidlaukā dislocētajai Krievijas armijas daļai tika atslēgta elektrība. Tas pats piemeklēja Mārciemā un Alūksnes rajona «Zeltīšos» izvietotās karaspēka vienības. Atslēgšanas iemesls — Krievijas armijas daļas nav nomaksājušas parādu par elektroenerģijas patēriņu vairāk nekā 2 miljonu rubļu vērtībā.

● Jēkabpilī reģistrēti jau 872 bezdarbnieki, bet vakantas darba vietas ir tikai 30. Tiek prognozēts, ka bezdarbs pilsētā un rajonā visam drīz var sasniegt 15—18 procentus.

Ludza

● Rēzeknes tipogrāfijas Ludzas filiālē pabeigta Viļa Dzervinieka dzejoļu krājuma «Sirds rābainas asaru lāsītes» salikšana. Tā jau būs trešā grāmatīņa, kas te izdota. Iepriekš iznākusi vietējo literātu kopgrāmata «Saulē izkopts kātā» un Janīnas Tabūnes liriskas izlase «Un aizrit mūžs».

Pēc Latgales vietējo avīžu materiāliem

Naudas trūkst arī meliorācijai

Preiļu meliorācijas sistēmu valsts pārvaldei šī gada pirmajā pusgadā melioratīvajai būvniecībai un ceļu ierīkošanai bija piešķirti 5,2 miljoni rubļu, otrajam pusgadam līdzekļu atvēlēts vairāk — 5,4 miljoni rubļu meliorācijai un 1,7 miljoni rubļu ceļiem. Kā «Novadniekam» pastāstīja MSVP priekšnieks Vladislavs Ūgainis, izlietota ne tikai pirmajā pusgadā iedalītā nauda, bet šomēnes būs iztērēti arī otrā pusgada līdzekļi.

Vairākos objektos, sevišķi — lielākajos, naudas trūkuma dēļ darbus nācies pārtraukt un to pabeigšana atlikta uz labākiem laikiem. Viens metrs drenāžas jau izmaksājis apmēram 50 rubļus, bet viena kubikmetra grants izņemšana — 10. Par valsts iedalītajiem līdzekļiem veikts tikai pats nepieciešamākais —

Jaunsaimnieki meliorē laukus pašu spēkiem

Jāni un Valentīnu Rutkovskus pazīstam kā labus lauksaimniecības speciālistus, kuri ilgus gadus rajonā ieņēma vadošus amatus. Tagad viņi atgriezušies dzimtajās Rušonas pagasta Kankuļu sā-

starsaimniecību maģistrālo novadgrāvju uzturēšana kārtībā.

Par objektiem, kas atrodas vienas paju sabiedrības teritorijā, jāgādā pašai paju sabiedrībai, tai jāmaksā arī par darbu un materiāliem. Taču naudas nav arī paju sabiedrībām, tāpēc šovasar melioratori ne no vienas pasūtījumu darbu veikšanai nav saņēmuši. Maz ticams, sacīja V.Ūgainis, ka paju sabiedrības kaut ko darījušas saviem spēkiem.

Meliorācijas sistēmas, atstātas novārtā, aizsērē, no tūrumiem nenovada liekos ūdeņus, un lauki pamazām sāk pārvērsties purvos. Lai tās atjaunotu un sakārtotu, vēlāk vajadzēs vēl vairāk līdzekļu. Un vai tik mums atkal nevajadzēs ķerties pie līdumu lišanas?

A.Rancāns

tārus, izrakti trīs meliorācijas grāvji, un līdz ar to arī kādi 3 hektāri meža vairs nemirst ūdenī.

Bet darba vēl daudz. Piemēram, jāsakārto saraknāts kalns, kur kādreiz bijis

džas Vabolu mājās. Zemes nav daudz — kopā ar mežu nepilni 10 hektāri.

Kad Rutkovski sāka saimniekot, tūrumi un pļavas bija aizauguši ar krūmiem, vietām izveidojušās neizbrienamas slīkšņas. Tāpēc jaunsaimnieki vispirms ķērās pie savas zemes sakārtošanas. Aizvadītajā vasarā no krūmiem un akmeņiem izdevies atbrīvot apmēram 4 hek-

karjers. Un atkal būs jāpaļaujas tikai uz saviem spēkiem, jo neviens no agrākajiem karjera izmantotājiem pēc sevis atstātos rakumus izlīdzināt nevēlas.

Attēlā: valsts inspektore — agronome melioratore J.Blūzma iepazīstas ar jaunsaimnieka J.Rutkovska paveikto zemes sakārtošanā.

J.Silicka teksts un foto

Vai celšim «Lattelekom» rentabilitāti līdz 40 procentiem?

Kā abonenta maksas sadārdzināšanos izskaidro uzņēmuma «Lattelekom» Preiļu telekomunikāciju centra galvenais inženieris Grigorijs Solovjovs.

Lasītāji jau informēti, ka septembrī paaugstināta maksa par telefona sakaru izmantošanu. Iedzīvotājiem mēnesī jāmaksā 70 rubļi, bet iestādēm, organizācijām un uzņēmumiem — 350 rubļi. Grigorijs Solovjovs pastāstīja:

«Ministrija abonentu maksu noteica, pamatojoties uz ekonomiskajiem aprēķiniem. Sakarā ar uzņēmuma rentabilitātes pazemināšanos līdz 8 procentiem radās nepieciešamība paaugstināt samaksu. Pašlaik noteiktā abonentu maksa ļaus palielināt rentabilitāti līdz 40 procentiem. Palielinot pakalpojumu tarifu, varēs nopirkt aparatūru, iekārtas. Tā kā joprojām pastāv rinda un iedzīvotāji vēlas savā mājoklī uzstādīt telefonus, citas iespējas, kā paplašināt telefonu tīklu, nav. Ir vajadzīga nauda.

Šogad līdz 400 abonentu skaits palielinājās Riebiņu pagastā, Liču ciemata telefonus pārslēdzām Preiļu pilsētai, tur uzstādījām jaunu iekārtu, papildus bloks sagādāts arī Preiļu pilsētai.

Nemot vērā izmaksas, elektroenerģijas sadārdzināšanos, šogad nepaveiksimo, ko plānojam padarīt. Jārekonstruē Preiļu galvenais telefonsakaru bloks,

bet šim nolūkam nepieciešami vairāki miljoni rubļu. Tas ļautu palielināt abonentu skaitu Līvānos, būtu mazāk problēmu Sīlukalnā un Aglonā. Plānojam uzlabot telefonu sakarus Smelteros.

Mēs saprotam, ka pašreiz iedzīvotājiem ir plāns naudas maciņš, dārgas komunālās izmaksas. Mēneša beigās analizēsim, kā jaunās cenas ir ietekmējušas telefonu īpašnieku maksātspēju.»

Taujāts, vai uzņēmums, apzinoties iedzīvotāju pieticīgo materiālo nodrošinājumu, noteiks pazeminātu samaksu par telefona lietošanu maznodrošinātiem, pensionāriem, Grigorijs Solovjovs sacīja:

«Šodien ir grūti paredzēt, vai turpmāk visi telefonu īpašnieki būs maksātspējīgi. Protams, ja būs jāizvēlas — pirkt dienišķo maizīti vai maksāt par telefonu, pensionārs neapšaubāmi atteiksies no telefona. Pagaidām uzņēmums ir paredzējis atvieglojumus tiem maznodrošinātajiem cilvēkiem, kuriem ienākumi ir zemāki par valsts noteikto iztikas minimumu. Saņemot attiecīgus dokumentus, šiem iedzīvotājiem var būt 50 procentu liela maksas atlaide. Taču vienu gan jāapzinās. Lai cik smaga ir izdzīvošana,

mēs nevaram pieļaut telefona sakaru iekārtu pasliktināšanos. Ministrija daļēji iedala naudu, taču galvenie izdevumi tomēr jāsedz pašiem. Īpaši tie, kas nepieciešami iekārtu remontam.»

Aina Iljina

REDAKCIJAS PIEBILDE. Inženierim G.Solovjovam taisnība — telefons nav pirmā nepieciešamības prece kā maizes klaiņi vai cukura kilograms, bez kura nevaram iztikt. Arī tas ir tiesa, ka viss, kas saistīts ar iekārtu uzturēšanu, remontu jāsedz abonentiem, tāpat jānodrošina algas apkalpojošajam personālam. Taču jāapsaubā tas, vai pašreizējiem telefonu īpašniekiem jāmaksā par izdevumiem, kas saistīti ar jaunu iekārtu un bloku uzstādīšanu, lai tādējādi citiem pilsoņiem būtu iespēja tikt pie telefona. Republikas uzņēmums «Lattelekom», tiecoties pēc šimbrīžam nereālas rentabilitātes — 40 procentiem, nerēķinās ne ar tautas, ne ar uzņēmumu iespējām maksāt par telefona sakariem. Nu, ko! Ja šobrīd daži vecīši mūža nogalē jau ir spiesti atteikties no labiekārtota dzīvokļa pilsētā, tad daudziem būs jāatsakās arī no telefona. Jo celt «Lattelekom» rentabilitāti līdz 40 procentiem šodien nav pa kabatai ne vairumam iedzīvotāju, ne arī uzņēmumiem.

Mērnieku laiki Pelēcos

Pelēcu pagastā sākusies mērnieku laiku otrā kārtā — piešķirto zemju iemēršana un robežu atzīmēšana dabā, uzstādot, kā tādos gadījumos pienākas, vajadzīgās kupicas. No apmēras diviem simtiem reģistrēto zemes lietotāju pusei robežu jautājums ir noskaidrots, citiem vēl būs papildus jāprecizē. Lielākus

zemes gabalus grib apstrādāt arī «vecie», tā sauktie Breša zemnieki, kuri jau daudz maz iedzīvojušies — Vitālijs Līvmanis, Aleksandrs Kotāns, Antons Kurmis un Janīna Utināse. Piemēram, V.Līvmanis savu saimniecību vēlas paplašināt līdz 40 hektāriem. Tā kā mērniekiem darba pietiek, būs jāstrādā līdz

pat ziemas sākumam, lai beidzot būtu pilnīga skaidrība par zemes robežām.

Mērnieku darbu pagastā uzņēmušies divi jauni puīši — Latvijas Lauksaimniecības universitātes students Ēvalds Stašulāns un Jānis Bricis, kuri ierīcīguši līgumu ar Latvijas Valsts zemes ierīcības firmu.

Piesakās uz privatizāciju

Rožkalnu pagasta zemes ierīkotājs Gunārs Cimdiņš norūpējies, ka darba kļuvis vairāk — jāveic savi tiešie pienākumi un jau sākuši ienākt pieteikumi par zemes privatizāciju. Interesanti, ka

vietējie pagasta ļaudis vēl nesteidzas, aktīvāki ir lielajās pilsētās dzīvojošie vai viņu mantinieki no Bauskas, Rīgas un citām pilsētām. Kopā saņemti 20 pieteikumi. Vairāki vēlas savā īpašumā iegūt

pa 50 hektāriem zemes. Neatsakās arī no zemēm, kas ir tālāk no centra, jo pagaidām tur ir lielāka izvēles brīvība.

A.Mežmalis

To der zināt zemniekiem

Latvijas brūnaļa prasa atzišanu

Latvijas brūno govju šķirnes veidošana sākās 19. gadsimta sākumā, kad ieveda Angelnas un Dānijas sarkanās šķirnes buļļus. 1922. gadā Lopkopju I kongresā Latvijas brūno govju šķirne tika apstiprināta oficiāli. Sekoja tās izkopšana — gan uzlabojot barošanu, gan intensīvi izmantojot augstvērtīgus vaislas buļļus. To sekmēja lopkopības pārraudzība, un šķirnes izkopšanās gaitā arvien paaugstinājās govju produktivitāte. Jau trīsdesmito gadu beigās dažos Vidzemes pagastos no tīršķirnes govīm slauca ap 4000 kilogramu piena gadā ar 4,2 procentiem lielu tauku saturu.

Pēckara gados šķirnes izkopšanas darbs kļuva masveidīgs, sāka izmantot

mākslīgo apsēklošanu, un līdz ar to radās iespēja izvēlēties labākos vaisliniekus — arī Dānijas sarkanos buļļus, kā arī Angelnas un Hoišteintrizas buļļus.

Bet kas notiek šobrīd? Jaunizveidotajās zemnieku saimniecībās, kā arī individuālajā sektorā govju mākslīgo apsēklošanu izmanto minimāli, priekšroku dod tā dēvētajiem «krūmu buļļiem», neregistrē jaunzimušos teliņus, neuzskaita māšu laktāciju, un līdz ar to tiek sagrauts viss sūrais un grūtais darbs, kas veikts līdz šim. Kaut kas nedaudz tiek darīts vienīgi Jersikas un Rožupes pagastos.

Zemnieku saimniecībām, kas nodarbojas ar piena ražošanu un šķirnes lopu

audzēšanu, nekavējoties jāatsāk un jāturpina šķirnes izkopšanas darbs. Griebētos, lai Latgales pusē tas neapsīktu, kas jau vērojams Vidzemē un Kurzemē.

Iegādājoties lopus no paju sabiedrībām, ir tiesības pieprasīt ciltskartītes, kur ir visi nepieciešamie izcelšanās un ražības dati. Tas ļaus jebkurā brīdī sākt uzskaiti.

Pēc palīdzības var griezties pagastos pie konsultantiem, paju sabiedrību speciālistiem, pie zootehniķiem rajona lauksaimniecības pārvaldē.

S.Repša,
lauksaimniecības pārvaldes
ciltsdarba inspektore

No skolas gaidu daudz!

6. augustā «Novadniekā» tika publicēta anketa visiem vecākiem, ar kuras palīdzību centāmie noskaidrot, ko vecāki un bērni gaida no skolas jaunajā mācību gadā, kā viņi vērtē līdzšinējo stāvokli izglītībā. Atbildes uz anketas jautājumiem vecāki sūtīja uz redakciju. Nevar teikt, ka to būtu bijis daudz, un pēc tām varētu veikt nopietnu analīzi par skolām kopumā. Tomēr nevar nepemt vērā arī to vecāku domas, kuri šīs anketas atsūtīja, dažī arī ar pavadvēstulēm. Vienu šādu vēstuli publicējam šodien, bet par pārējām anketām nākamajā numurā.

Vispirms apsvēicu pedagogus, kuri ir tik drosmīgi un spēs uzklausi atbildes uz šo anketu. Ļoti žēl, ka citu mūsu iestāžu, organizāciju un tautsaimniecības nozaru speciālisti nav nobrieduši līdz šādam solim. Nu, bet kauliņi ir mesti! Un lai neapvainojas pedagogi.

Skolu, kurā mācījās mans bērns, uzskatu par apmierinošu, jo zinu, — tuvākajā apkārtnē daudzas ir salīdzinoši sliktākas. Tā ir atbilde uz anketas pirmo jautājumu. Tagad atbildēšu uz pārējiem.

Jāseko Spīdolas aicinājumam, — esošais jāmaina uz augšu. Alternatīvas vienkārši nav.

Skola, kurā mācījās mans bērns, zināšanas dod stabilas, bet... Bet tiek pazaudēti tie «vidējie» bērni, kuri varētu mācīties visumā labi. Vielu pilnībā apgūst tikai paši apdāvinātākie. Es ļoti labi zinu, cik grūts un nepateicīgs ir skolotāja amats. Bet tas ir jāapzinās, izvēloties šo profesiju. No daudziem skolotājiem varētu vēlēties lielāku interesi par savu tīšo pienākumu — iemācīt. Nevis tikai novadīt stundu vai uzlaisīt karjeru ar «labāko metodoloģiju». Arī mūsdienu klases priekšā ir jāprot palikt cilvēcīgam, ja tu esi skolotājs. Jāprot izskaidrot vielu, jo tas ir galvenais.

Savam bērnam mēģināju iemācīt strādāt patstāvīgi, bet daudz tomēr nācās darīt to darbu, ko nebija izdarījis skolotājs matemātikā, fizikā, kaut zinu, ka šos priekšmetus pasniedza tiešam sava amata meistari. Nācās nodarboties gan ar savu, gan citiem bērniem, nepavisam ne atpalikušiem.

Kas ir stingras prasības skolā? Tā drīzāk ir vienaldzība, nevis prasības. Rodas iespāids, ka skolēns tiek uzskatīts par pieaugušu un ārkārtīgi nopietnu cilvēku, nevis bērnu. Te būtu pārmetums gan priekšmetu skolotājiem, gan klases audzinātājiem. Piemēram, atzīmes dienasgrāmatā netiek izliktas sistemātiski, ja skolēns dienasgrāmatu slēpj no skolotāja, vecākiem par to netiek ziņots. Sekmes var uzzināt, tikai personīgi aizejot uz skolu un sameklējot žurnālu. Bet laiks taču iet! Un bērns pa to laiku mācās — izlocīties, melot, liekuļot.

Par mācību programmām. Pēc maniem uzskatiem tām ir tikai viena vaina, — tās pārāk bieži mainās. Šausmina mācību grāmatas. Vjenkārsi jēdzieni tajās tiek definēti tik sarežģīti, ka vien augsti kvalificētam filozofam ir atšifrējami, turpretī sarežģītas tēmas tiek apskatītas tik pavirši, it kā būtu vienkāršas līdz ikdienišķumam. Bieži apskatāmie temati (matemātikā, valodā — pamatskolā) neatbilst bērnu vecuma iespējām.

Tāpēc gribu teikt: mīļie skolotāji — praktiķi, neatļaujaties mācīt bērnus pēc tīru teorētiku programmām. Rakstiet grāmatas paši. Jūs, kas esat nostrādājuši daudzus gadus skolā, kam ir talants uz šo darbu, — jūs paši labāk zināt, kā tas darbs darāms.

Atbildot uz jautājumu, kādām prasībām pret skolēniem būtu jābūt, atbildēšu — ļoti vienkāršām. Elementārām. Skolotājiem jāprot un jāgrib izskaidrot vielu un pēc būtības jāatprasa iemācītās. Tas ir, — jāpārbauda zināšanas. Pie tam tas ir jāizdara mācību gada laikā. Nav taču normāli, ja skolotājs uz vasaras darbu atstāj nevis dažus nesekmīgus slīpkus, bet visu klasi vai pat vairākas.

Acīmredzami, ka tā vairs nav skolēnu vaina, bet skolotājs pats to negrib atzīt. Kur tad skatās skolas vadība? Kur ir tā saucamais «kolektīvs»? Vasara gan skolotājam, gan skolēnam ir dota brīva, lai atpūstos, nevis mocītu viens otru. Un tas vispirms ir jāsaprot pieaugušajam, tas ir, pedagogam. Ja tā nav, kaut kas nav kārtībā ar pašu pieaugušo. (Aksiomai!)

Pie šī paša jautājuma izteikšu savas pretenzijas citā sāpīgā lietā. Daudziem pedagogiem arī šajā (manu bērnu) skolā pastāv skolēnu dalīšana miļbērniņos un pārējā pelēkā masā. Citam — izdevīgu vecāku bērnus un pārējos. Utt. Vēl citam bērni ir par mērķi savu neveiksmju rezultātā radītā stresa nodzišanai. Pat politiska rakstura ambīciju duļķēm. Kā domā cienījamās pedagoģes — dāmas: vai bērni neredz, ja klasē stundas laikā tiek pielaiktas varošu mammu saģādātas supermantas? Un ko ieaudzina tā klases audzinātāja, kas tādām 8—11-gadīgām bērnam uzdod: «tava mamma strādā «tur», viņa lai man dabū «to»?»

Protams, visa sabiedrība kopumā šodien ir slima ar šo slimību, bet... Bet es nekad neteikšu paldies (drīzāk gan otrādi) par tiem skaistajiem pieciniekiem strīpā vien, ko manam bērnam pašā mācību gada galā kādreiz salika pēc tam, kad es skolai parastā darba kārtībā tiku izdarījusi parastu savu darbu. Protams, arī savam bērnam es to izstāstīju.

Ir ļoti žēl, ja pietiekoši kvalificētā kolektīvā ir daļa pedagogu, kas neprot ap sevi uzturēt elementāru ētikas gaisotni ne skolotāju istabā, ne klasē.

Skolotāju attieksmi pret skolēniem vērtēju kā pieļaujamo normu robežas.

Klases audzinātāja darbs daudzmaz apmierina tikai pamatskolas klases. Tālāko vērtēju kā neapmierinošu vai tikai ciešamu. Uzskatu, ka audzinātājam jāpavada klase no pirmās mācību dienas līdz vidusskolas beigšanai. Un šis grūtais darbs veicams ar siltu sirdi un vēsu prātu. Vajag vairāk ieinteresētības un mazāk augstprātības. Audzinātājam nedrīkst būt papildslodzes. Stundas obligāti jāvada savā klasē. Audzinātājam ir jāredz bērņā tas, ko dažreiz neredz vecāki, jo skolotājs ir diplomēts speciālists. Viņam ir jābūt sava amata meistaram.

Neapmierina tas, kā tiek sastādīti stundu saraksti, nevienmērīgais priekšmetu izvietojums, kad ir matemātikas dienas un dziedāšanas — fizkultūras dienas. Nedrīkst būt matemātikas, fizikas stundas pēc pamatīgām fizkultūras slodzēm, vai arī matemātika — «agrā stunda» pulksten 8.00, bet 9.00 — kora dziedāšana, kas visiem nemaz nav jāapmeklē. Rezultātā pirmo stundu noguļ, otro — «nobumbulē», bet no trešās vispār aiziet. Tas tomēr ir mācību pārziņa neapmierinošs darbs. Ak nav kadru? Ak skolotājs nevar tajā laikā? Bet varbūt tomēr — negrib? Tātad disciplīnai jābūt arī šajā skolas dzīves daļā.

Jākontrolē arī ieskaīšu un kontroldarbu blīvums pa priekšmetiem uz vienu dienu.

Mācību procesā būtu jāpievērš vairāk uzmanības tam, kas veicina skolēna patstāvīgu domāšanu un reizē gan ar prātu, gan sirdi. Uzskatu, ka mans bērns ir pārāk maz rakstījis sacerējumus. Pat mazāk, nekā es savā laikā.

Skolā būtu plašāk jāizvērs ārpusklases darbs. Tas nav uzreiz atrisināms. Ir vajadzīgi līdzekļi, bet galvenais — darīt gribošī cilvēki. Un tomēr, skolai ir jābūt tai vietai, kur bērns arī pēc mācībām iet pavadīt savu laiku. Protams, tai jābūt vairāk atbrīvotai. Arī attiecībām starp pedagogiem un bērniem. Es domāju biedriskuma līmeni, nevis frivolitātē.

Būtu jāplašina skolas māteriālā bāze. Vajadzīga gan sporta zāle, gan normāla garderobe, gan pagrabs. Bet būtu jāpieļiek visas pūles, lai kompjūterizētu vai vismaz mehānizētu zināšanu kontroli. Vairāk laika paliks skaidrojošām un semināru nodarbībām, vairāk cilvēcīgiem kontaktiem, kas nav mazsvarīgi.

Skolas kopgalda darbs tādā veidā, kā tas līdz šim ir pastāvējis visā republikā, nevienu apmierināt nevar. Ne ēdienu sortiments un kvalitāte, ne cena, ne ēdienreizei paredzētais laiks sprīdis, ne pasniegšanas veids, nedz arī gatavošanas apstākļi. Dīemžēl no sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu apvienības puses iniciatīvu nav ko gaidīt, — tur nav gribētāju. Bet arī alternatīvas nav, — pagaidām nav varētāju. Un tomēr. Skolai pieder telpas un iekārtas. Kas liedz tās izīrēt pēc līguma citai organizācijai vai uzņēmumam?

Pusdienošanas laikam jāievieš «loģis» vienas mācībustundas un starpbrīža garumā ar nobīdi laika ziņā jaunākajām un vecākajām klasēm. Līdz ar to pastāvēs iespēja pusdienot mājās tiem, kas to vēlēšies. Bet galvenais — necietīs bērnu veselība, jo katrs varēs ēst, kur, ko un cik vēlas. Speciāli jāpārdomā pašu mazāko ēdināšana.

Uzskatu, ka, tikai radikāli mainot pieeju skolu ēdināšanas jautājumam, te varētu būt kas labots. Veco «pielabot» nav iespējams.

Jaunajā mācību gadā no skolas jauna maz ko gaidu. Principā no skolas gaidu daudz! Kaut kur tomēr jāsakas jaunajam, labajam, progresīvajam. Un skolai tā ir Dieva dota pirmā bauslība un pienākums.

Kategoriski iebilstu pret ticības mācības pasniegšanu skolā. Pirmkārt, kas un kādā līmenī to nereti māca? Otrkārt, ir miltzīga atšķirība starp ticības mācību un sapratni par Dievu, starp baznīcu un ticību. Māciet bērniem reliģijas vēsturi, māciet par dažādām ticībām. Tas būs gan interesanti, gan pamācoši, gan padziļinās intelektuālo attīstību jaunveidojamajai personībai. Noslēdziet līgumus uz konkrētiem noteikumiem ar zinošiem cilvēkiem. Kaut vai baznīkungiem. Garīgo semināru beiguši cilvēki, viņi nes sevi daudz zināšanu. Piemēram, bijušais Preiļu dekāns Budžes kungs, vai arī citi. Lai šīs nodarbības ir retāk, lai ir vairākām klasēm kopā, sagrupējot pa vecumiem. Bet lai tās nenotiek baznīcantiņu katehisma neizskaidrojošā, bet pagērošā līmenī.

«Tev nebūs zagl...», to iemācīt ir vecāku pienākums. Skolai jādod zināšanas šajā jautājumā. Ticēt vai iet baznīcā, tas lai paliek pašā cilvēka ziņā.

Domās izteikt, kā redzat, nebaidos, jo mans bērns (par laimi) skolu jau ir beidzis. Un par laimi, uz savu skolu mans bērns gāja labprāt, par ko skolotājiem — paldies.

Mans bērns mācījās Preiļu 1. vidusskolā.

K.BĒRZIŅA

Latvijas pastam — 360

28. septembrī Latvijas pasts svin 360. dzimšanas dienu.

Sodien pasta pakalpojumi kļuvuši daudzveidīgi. Ikdienā tie ir naudas pārveidumu piegāde, pensiju piegāde nestrādājošiem pensionāriem, kā arī to izmaksa pastā pēc pieprasījuma strādājošiem pensionāriem. Laukos pasta darbinieki pieņem maksājumus par elektroenerģiju, abonēšanas maksu par laikrašiem un žurnāliem, veic noguldījumu operācijas krājbankai, pieņem telefonu abonēšanas maksu par tālrunām.

17. jūnijā — visievērojamākais šisvasaras notikums pasta dzīvē. Latvijas pasts oficiāli atjaunojis savu darbību Pasaules pasta savienībā. Kopā ar Latviju šajā savienībā ir 172 valstis.

Vissirsnīgākais paldies visiem darbiniekiem, kuri šajā grūtajā periodā palikuši

uzticīgi savai profesijai un izturējuši.

Atzinību pelna Irēna Pastare, kura sakaru nodaļā strādā no 1960. gada, sākumā par sakaru operatori, bet no 1967. gada ir sakaru nodaļas «Preiļi - I» priekšniece. Par ieguldīto darbu savā uzņēmumā viņa ieteikta apbalvošanai ar Latvijas pasta 360 gadu jubilejas prēmiju.

Latvijas pasta Atzinības rakstus saņēms autosaimniecības mehāniķis Antons Pastars, Rudzātu sakaru operatore Nadežda Gžibovska, Līvānu sakaru nodaļas priekšnieka vietniece Anna Butlere, Preiļu vērtību apstrādes iecirkņa sakaru operatore Antopina Strode.

Daudz veselības, izturības, pacietības ne tikai gaidot mūsu kopīgos svētkus, bet arī ikdienā!

R. Romanovska,

Preiļu pasta arodkomitejas priekšsēdētāja

Kā svinēsīm Miķeļus?

Miķeļdienu, kuru svinam 29. septembrī, sauc arī par Applauģības jeb Jumja dienu. Senajā laika skaitīšanas sistēmā tā iezīmē rudens saulgriežus, kad diena un nakts ir atkal vienādā garumā. Šiem svētkiem tūlīt seko Dievaines, kuras mēs labāk pazīstam kā veļu laiku. Tad pēc Apjumību priecīgajām un jautrajām svinībām, Miķeļu tirgus skaļuma un līgavu derībām iestājas klusais veļu laiks.

Rudens saulgriežu svinības ir divas dažāda rakstura izdarības: saulgriežu svinības, kur galvenā loma ir dievadēla Miķeļa klātbūtnē, un ražas novākšanas izdarības ar Jumja godināšanu. Nākošā diena jau uzlūkojama par veļu laika ievadītāju.

Miķeļiem kauj gaili, cep maizi, dara alu un viņu pašu aicina dzīrēs. Ražas izstrādājumi mielastā bija paša Jumja miesa un asinis. Galdautu Miķeļu svētku galdam izvēlas baltu vai dzeltenu. Var būt arī nebalinātu linu galdauts. Galdu rotā nelieliem labības kūliem, vārpu vainagiem un pilādžu zariem. Augļus var novietot tieši uz galda, apakšā paliekot rudens lapas, vai arī pitos grozos. Vāzē var ielikt rudens ziedus — asteres, dālijas un miķelītes. Svētku galdā liek dažādus plāceņus, svaigas gaļas ēdienus ar dārzeņu piedevām, zirņus vai pupas, novārītus ar visām pākstīm.

Jumja zīmes ir divas vārpas uz viena stiebra, divi linu stieбри, kas saauguši kopā, ceriņu zieds ar vairākām, nekā parasts, ziedlapiņām. Senāk Jumi sprauduši pie cepures, glabājuši naudas makā un iepinuši līgavas vainagā, lai jaunais pāris labi sadzīvotu. Kad meita atradusi Jumi, tad tā dziedājusi:

«Nu ir laiks, nu ir laiks
Veciem pušiem precēties,
Es atradu divas vārpas
Viena stiebra galipā.»

Ja jaunā plāvēja atrod Jumi — tad izies pie vīra, ja precēta, tad gaidāmi dvīņi, ja atradēja ir saimniece — tai labi padodas lopi. Kad atraduši Jumi ar divām vārparam — tad to dod aitām, lai tās nestu

pa pārim jēru. Ja atrod riekstu Jumi, tad tas jāglabā makā, lai būtu daudz naudas.

Miķeļu jeb Apjumību trešā diena — Miķeļi ir derību laiks. Jau no pavasara un visu vasaru puīši un meitas ir nolūkojuši sev nākamo dzīvesdraugu. Miķeļi tautā ir pieņemti par pēdējo laiku, kad iecerēto meitu var bildināt un dzert derības.

Svētkus noslēdz lielais Miķeļu tirgus. Tā ir arī pēdējā pieguļas diena. Mūsu tauta ir ticējusi, ka:

- Miķeļa dienā nedrīkst no meža nest mājās — tad žurkas un peles apstāj.
- Miķeļdienas vakarā jāraugās, lai govīs nenes mājās aiz lūpas zāļu kušķīti — tad ienes mājā badu.
- Ja Miķeļos vēl ozoliem ziles — būs dziļi Ziemassvētki.
- Ja lapas nobirst pirms Miķeļiem — būs silts un agrs pavasaris, ja pēc — vēls un auksts.
- Ja dzērves aiziet pirms Miķeļiem — 9 dienas pēc Miķeļiem būs sniegs.
- Ja bērzi nodzeltē pirms Miķeļiem — nākamajā gadā būs labi mieži.
- Ja kāpostus skābē Miķeļu dienas nedēļā — tie labi stāv, bet ir rūgti.

Rudens saulgriežu ciklu aizsākot, mīļi sveicu visus folkloras cienītājus, jo sevišķi mazos dziedātājus. Pat ja jūs pagastā šogad nesvin Miķeļus, vēlu jums jautrā omā aizvadīt kārtējo mēģinājumu un savā lokā atcerēties šo svētku iezīmes. Bet vārdadienā sveicu riebiņiešus — «Jumalepas» dalībniekus, jo viņi visi ir jumalēni — Jumja bērni.

Monika Livdāne,

Preiļu folkloras centra vadītāja

Bibliotēkās

Ziemeļvalstu materiāli

«Norden» — vispārīgais apzīmējums piecām Ziemeļvalstīm — Dānijai, Islandei, Norvēģijai, Somijai un Zviedrijai ar autonomajām teritorijām: Fāreru salām un Grenlandi (Dānija) un Alandu salām (Somija). Baltijas reģions — jauns Ziemeļvalstu darbības lauks.

Patlaban sākti priekšdarbi Ziemeļu bibliotēkas izveidei. Kā atzīst Kultūras ministrijas galvenais speciālists bibliotēku jautājumos Jānis Turlajs: «Mēs esam vienojušies, ka Ziemeļu bibliotēka Rīgā būs vispārpieejama publiska bibliotēka, kuras fondus varēs izmantot gan Rīgas, gan visas Latvijas iedzīvotāji. Bibliotēkas tradicionālās darbības formas papildinās dažādi jauninājumi, kuru mērķis palīdzēt apgūt Ziemeļvalstu valodas, iepazīt literatūru, tikties ar Ziemeļvalstu rakstniekiem, dzejniekiem, māksliniekiem.»

Mūsu vēsturiskā atmiņa glabā ziņas, ka jau pirms trīstūkstoš gadiem ir bijuši sakari starp senajiem Latvijas un Skandināvijas iedzīvotājiem, ka senie kurši un vikingi ir bieži ciemojušies viens otra zemē, ka Ziemeļzemēs savas pēdas ir atstājuši hercoga Jēkaba ļaudis, ka daļa Vidzemes savā laikā ir bijusi Zviedrijas province un Rīga tā laika Zviedrijas lielākā pilsēta. Šajā laikā Vidzemē tika atvērta pirmās draudzes skolas zemieku bērniem, tas ir laiks, kad attīstījās grāmatniecība, Rīgā tika atvērta otra spiestuve — tā dēvēta karaļa spiestuve, kuru vadīja Johans Georgs Vāgens.

Jau šajā gadsimtā, laikā starp diviem pasaules kariem Latvija un Zviedrija rosīgi tirgojās, attīstīja politiskos un kultūras sakarus. Ziemeļnieki brauca atpūsties saulainajā un tīrajā Jūrmalā.

Šie vēsturiskie krustpunkti ir svarīgi arī Ziemeļu un līdz ar to arī mūsu rajona galvenās bibliotēkas darbībā — vēsturiskie notikumi un to atspoguļojums Ziemeļvalstu un mūsu literatūrā. Otrs svarīgs motīvs — tā ir Ziemeļvalstu pieredze un centieni nacionālās pašapziņas saglabāšanā un savstarpējā sadarbībā.

Jau šodien mūsu bibliotēkā ir pieejamas Ziemeļvalstu grāmatas, bukleti un prospekti. Ir izveidoti šo valstu literatūras tulkojumu saraksti latviešu valodā un latviešu literatūras tulkojumu — zviedru valodā.

Patlaban mums visvairāk ir izdevumu par Zviedriju, pie tam angļu valodā. Līdz ar to daudzi interesenti jau tagad var iepazīties ar izdevumiem, kuri stāsta par zviedru literatūras vēsturi, muzikālo dzīvi, policiju, teātri un kino, par Zviedrijas dabu un politiku, skolu sistēmu un vietējām pašvaldībām. Atsevišķas grāmatas veltītas Alfrēdam Nobelam un viņa vārdā nosauktās prēmijas laureātiem, Raulam Vallenbergam, Zviedrijas karaļiem un vikingiem.

Mēs regulāri saņemam arī Ziemeļvalstu informatīvo bijetenu latviešu valodā. Materiāli vēsta par interesantākajiem notikumiem visdažādākajās dzīves jomās: gan lauksaimniecībā un zinātnē, gan ekonomikā un kultūrā.

Zviedrijā izdoto literatūru mēs esam izvietojusi lasītavā, bet informatīvie materiāli par Ziemeļvalstīm ir pieejami metodiskajā kabinetā. Pirms jūs domājat doties ceļojumā pāri Baltijas jūrai, silti iesaku vispirms tuvāk iepazīties ar konkrēto kaimiņzemi.

Velta Beča,
rajona galvenās bibliotēkas metodiskās un bibliogrāfiskās nodaļas vadītāja

Latgales zemnieku svētki Baltinavā

izcīnīja trešo vietu.

Sacensības kuplināja vietējais folkloras ansamblis, lauku spēlmaņi un dziedātāji, notika skolēnu koncerts. Bija organizēta plaša tirdzniecība.

Kaut arī Preiļu komanda neizcīnīja nevienu pirmo vietu, balvu pietika visiem. Piemēram, katram virves vilcējam tika pa skaistam klišerim.

Zemnieku svētki izdevās, vienīgi žēl, ka uz tiem bija ieradies pamaz dalībnieku.

ATTĒLOS:

- sviesta kulšanā Ilona Kukore (pirmā no labās) ieguva trešo vietu;
- ratu vilkšanā startē Elmārs Jonāns;
- viens no mūsu «Ziķerpāriem» – Valdis Ivdris un Inga Petrova;
- sacensības stafetē (pirmā no kreisās Preiļu komanda).

J.SILICKA teksts un foto

Gaumīgi izveidotā un sakoptā Baltinavas ciema atpūtas zonā 19. septembrī notika Zemniecības fonda un sporta biedrības «Vārpa» CP rīkote Latgales zemnieku svētki. Piedalījās četras komandas: trīs no Balvu rajona un viena no Preiļiem. Mūsu rajona godu aizstāvēja Dace Liniņa, Inga Petrova, Ilona Kukore, Elmārs Jonāns, Valdis Ivdris

Salīdzinot ar iepriekšējiem svētkiem, šoreiz bija jauni sacensību veidi: virves višana, sviesta kulšana, blūka šķelšana, noteica «Ziķerpāri».

Preiļieši piedalījās pludmales volejbolā, stafetē, ratu vilkšanā, sviesta kulšanā, virves vilkšanā, ūdens nešanā, startēja divi «Ziķerpāri».

Pludmales volejbolā savu varēšanu rādīja divas mūsu komandas, tomēr labāk saspēlējās un līdz ar to spēcīgākas bija Baltinavas un «Robežnieku» komandas.

Galda klāšanā neviens nespēja pārspēt jaunsaimnieci Antopīnu Circei no Baltinavas. Viņa piedāvāja pat pašas audzētas vīnogas.

Elmārs Jonāns iedrošinājās izmēģināt spēkus ratu vilkšanā un — otrā vietā. Ilona Kukore, laikam, sviestu kūla pirmo reizi, bet

Televīzijas programma

Piektdiena, 25. septembris

Latvijas TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Tikšanās Kamīna zālē. 19.00 Koncerts. 19.10 Globuss. 19.35 Valdības viedoklis. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 A.Liedskalniņa. 22.00 J.Viesiens. Viņas pēdējā griba. Izrāde. 23.35 Nakts ziņas. 23.50 Futbols. Torpedo - Skonto.

Latvijas TV II

17.00 CNN ziņu apskats. 17.30 Ēterā - Vidzemes TV. 17.55 Mult. filma.

Ostankinas TV

18.05 Melnā skaistuliša piedzīvojumi. Mākslas filma. 11. sērija. 18.30 Tikšanās Mārupes ielā. 19.00 Brīnumu lauks. 19.45 Labu naktī, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Peļu slazds. Mākslas filma. 22.05 Skatiens un citas programmas piedāvā... 1.00 Marica. Mākslas filma.

Krievijas TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 7.55 Vajaspriekš. 11.50 Santabarbara. Mākslas filma. 78. sērija. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 13.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 15.00 TV birža. 15.30 Minarets. 15.50 Krievijas ceļojumu birojs. 16.50 Ziņas bērniem. 17.05 Jaunais Harijs Gudini. Mākslas filma. 2. sērija. 18.00 Noskaidrosim! 18.10 Tā dzīvojam. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Ar bērna muti... 20.00 Moto un autosporta pasaulē. 20.30 Kinogrāfs. Tie ir mūsējie! 22.00 Vēstis. 22.20 Programma EKS. 22.30 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.00 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 23.30 Riekstu maize. Mākslas filma.

Latgales TV

18.10 Reklāma. 18.15 Latgales ziņas.

Sestdiena, 26. septembris

Latvijas TV I

8.40 Kristīgā pasaule. 8.55 Liepājas dzintars-92. 10.00 Kārumieks. 10.15 A.Hmeļņiks. Un tomēr viņa griežas. Izrāde. 11.55 Globuss. 12.20 Mākslas pasaulē. 13.20 1. Rīgas pilsētas teātra 210. gadadienu veltītā festivāla koncerts. 14.30 Atkāpe. 15.05 Nikole jeb Laiks visu izdziedāt. Filma. 15.35 Otas pasaulē. 16.05 Futbola cilts. Dok. filma. 16.55 Pekšņi. 17.35 Aicinājums. 18.40 Visu vai neko. Šoreiz par ASV. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.10 Savai zemei. 22.00 Jūsu atpūtai - Tonis. 22.15 Sandra & Baiba. 23.00 Pēdējā relikvija. Mākslas filma.

Latvijas TV II

11.15 Dzied Ž. Siksnā. 12.00 New life - Atmoda (NLA). 14.00 Kristīgā programma.

Ostankinas TV

14.25 Crescendo. Muzikāla programma. 14.40 Dzīvnieku pasaulē. 15.40 Sarkanais kvadrāts. 16.20 Jenoti. Mult. filma. 16.45 Vilcēns starp cilvēkiem. Mākslas filma. 18.05 New life - Atmoda (NLA). 19.45 Labu

nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Jautro un atjautīgo klubs-92. 22.35 Eiropa plus... 23.50 Nakts kanāls.

Krievijas TV

7.00 Vēstis. 7.20 Ceļš uz templi. 7.40 Draugu mājas. 8.00 Sports Gilette skatījumā. 8.30 Programma 03. 9.00 Retro. 9.30 Radonežas Sergijs. 1. filma. 10.00 Plus vienpadsmit. 11.15 Kā dzīvosim tālāk? 12.00 Krievijas ceļojumu birojs. 13.00 Vēstis. 13.20 Nakti pastāstītā pasaka. Mākslas filma. 14.35 Burda Moden piedāvā. 15.05 Pats sev režisors. 15.35 Krievija un pasaule. 16.05 N.Ļikitskis. 17.25 Maskavas galerijas festivāls. 17.55 Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.10 Satūras teātra izrāde pēc A.Dimā lugas motīviem. 19.00 Vēstis. 19.25 Svētki katru dienu. 19.35 Izklaidējoša muzikāla programma. 20.10 King size. Mākslas filma. 22.00 Vēstis. 22.20 Festivāls Rock Summer-92.

Latgales TV

19.05 Sludinājumi. 19.10 Latgales ziņas. 19.40 Reklāma.

Svētdiena, 27. septembris

Latvijas TV I

9.40 Programma nedzirdīgajiem. 10.00 Muzica humana. 11.15 Kinožurnāls Latvijas hronika. 11.25 Skabargas rīta pielikums. 11.40 Vācijas televīzijas filma no sērijas Gultasmalas stāsti. Lupatu lelle. 12.10 Ceļā uz Aglonu-92. 13.00 Hokejs. Rīga Stars - Sanktpēterburgas ASK. 15.20 Koncerts. 15.35 Reģionālās TV piedāvā... 16.05 Represētie Latvijas valstsvīri. 16.50 Dzejas lasījumi. 17.50 Koncerts. 18.50 Soli pa solim. 19.15 Skabarga. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Sports. 21.20 Arsenāls. 21.50 Vakara programma Pauze. 23.20 Tiem, kas interesējas par dzezu.

Ostankinas TV

8.15 Rīta agrumā. 8.45 Viss ir iespējams. 9.15 Jaunie vārdi. 9.55 Kinoafiša. 10.10 Pasaules kausa izcīņa vieglatlētikā. 11.05 Aviokosmiskais salons. 11.20 50/50. 12.50 Gleznniecības metamorfozes. 9. un 10. sērija. 14.00 Ziņas. 14.20 Dialogs tiešajā pārraidē. 15.00 Ceļotāju klubs. 15.50 Spēlē pianists P.Nersesjans. 16.00 Panorāma. 16.40 TV

locis. 16.55 V.Disnejs piedāvā... 17.45 Ziņas. 18.05 Viena vārda dēļ. 18.30 A.Čehovs. Ķiršu dārzs. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.45 Sportiska nedēļas nogale. 22.00 Reliģiska programma Tagad. 23.00 Ziņas.

Krievijas TV

7.00 Vēstis. 7.20 Dzimusi, lai skrietu. 7.40 Borisogļebska. 8.10 Izklaidējoša programma TV krustvārdu mikla. 8.40 Aļaska. 9.30 Jums, meitenes un zēni! 9.40 1812. gada negaiss. 6. filma. 10.00 Piedzīvojums karalistē. Leļļu filma. 5. sērija. 10.40 Re, kur viņi... 11.10 Laimes likloči. 11.40 Japānas mult. filma. 3. sērija. 12.00 A.Hanžonkovs. 1. daļa. 13.00 Vēstis. 13.20 Kolekte. 13.50 Jautrās vindzoriētes ar starpbrīdi - Viborgā. 14.45 Pasaules meistarsacīkstes autosportā. 17.15 Starpbrīdis. 17.30 Amerikas zvaigznes. 18.00 Mans smagais krusts. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Klubs Dzeltenā zemē. 19.55 Es pēdējo reizi redzeju Parīzi. Mākslas filma. 22.00 Vēstis. 22.20 Sporta karuselis. 22.30 Futbols. Asmaral - Vladikaukāza Spartaks.

Uz tikšanos ar nacionālradikāliem ieradās pārdesmit cilvēku

Izsludinātā tikšanās Preiļu kultūras namā ar Latvijas Komitejas priekšsēdi Māri Grinblatu, Aizsargu organizācijas priekšnieku Jāni Rību un 18. novembra savienības vadības pārstāvi Ēriku Vēberu lielu interesi preiļiešos neizraisīja. Atnāca tikai pārdesmit cilvēku.

M.Grinblats paziņoja, ka Pilsoņu komiteja ir izstrādājusi Latvijas dekolonizācijas mērķa programmu, tiek veidota rīcības koalīcija, kas apvieno 4 politiskus spēkus: 18. novembra savienību, Latvijas Tautas frontes opozīciju, LNNK opozīciju, nacionāli noskaņotus trimdniekus, lai cīnītos pret Augstākās Padomes politiku: ātrajām vēlēšanām un ekonomiskiem pasākumiem. Viņš ieteica veidot rīcības koalīciju, kas varētu stāties rajona vadības vietā. Televīzija — galvenais masu ietekmēšanas līdzeklis: kas valdīs pār Zaķusalu, tas valdīs pār Latvijas Republiku.

18. novembra savienības pārstāvis Ē.Vēbers teica, ka viņa partija balstās uz trim vaļiem: latviskā Latvija, brīvā (ne krāmu) tirgus politika, personiskā brīvība, un paskaidroja, ka par partijas biedru var kļūt tikai LR pilsonis, kuram ir Pilsoņu kongresa izdotā apliecība. Varot tikt uzņemti arī godīgie bijušie PSKP biedri. Gribot redzēt savās rindās vairāk zemnieku.

Partija ir nacionālkonservatīva un parlamentāra. Darbs paredzēts likumīgas valsts ietvaros.

Aizsargu priekšnieks Jānis Rība uzsvēra, ka Augstākā Padome iesauc aizsardzības spēkos citas valsts pilsoņus, un tas ir noziegums. Nav noslēgta austrumu robeža, joprojām republikā paliek PSRS virsnieki. Zemessargiem, robežsargiem ieroči ir, munīcijas maz. Aizsargi latviešu tautai ir vajadzīgi. Tas ir nopietns pašaizsardzības spēks, kas vajadzības gadījumā aizstāvēs savu ģimeni, pagastu, republiku.

Runātāji atbildēja uz klātesošo nedaudzajiem jautājumiem.

L.ZĪLE

Dzeršana būs dārgāka

Ar 1. oktobri ar Augstākās Padomes lēmumu tiek ieviestas jaunas akcīzes nodokļa likmes alkoholiskajiem dzērieniem. Ipaši augsts akcīzes nodoklis noteikts importa ugunīgajām dzirām, bet vietējam šņabim tas būs 400 procentu apmērā.

«LA» ekspertu aprēķini «sola» apmēram 300–400 rubļu par pusstoppu. Ziņas no valdībai tuvu stāvošiem avotiem to apliecina, «avoti» nosauca iespējamo pusstoppa cenu – 350 rubļi. Tātad arī pēdējais līdz šim vēl palētais un demokrātiski pieejamais energo-nesējs kļūs pilsoņiem pārlieku dārgs.

«Lauku Avīze»

Policijas hronika

No 16. līdz 21. septembrim

16. septembrī Galēnos no P.Š. mājām pazudušas zeltlietas. Līvānu iedzīvotāju O.A. piekļuvis nepazīstamas personas, nolaupijušas apģērbu.

17. septembrī notikusi ielašanās Rožkalnu pagasta veikalā «Ezerciems», nozagti četri maisi cukura, dzērieni, apģērbi. Līvānietei T.O. uzlauzts šķūnītis, nozagti divi velosipēdi.

18. septembrī no paju sabiedrības «Gailiši» noliktavām pazuduši trīs maisi rudzu graudu. Līvānietis A.C. atklājis, ka no viņa dārza, kurš atrodas Jersikas pagastā, norakti kartupeļi.

21. septembrī V.P. rupji pārkāpjot darba drošības noteikumus, pakļuva zem traktora «MTZ-50», kurš pieder paju sabiedrībai «Pelēči». Cietušais ar traumām nogādāts rajona centrālajā slimnīcā. Materiāls nodots prokuratūrai. Saunas pagasta iedzīvotājam E.G. daļēji norakti kartupeļi. Upenieku pagasta Brokos izlauzts veikals, nozagti reibiņi dzērieni un dažādas citas preces. Nodēdzis veikals Rudzātu pagasta Vidos. Līvānu sakaru iecirkņa inženieris konstatējis, ka vienā ceļa posmā pazuduši vara kabeli.

22. septembrī no paju sabiedrības «Latgale» kantora telpām pazudušas mebeles, aizkari. No jaunceltnes paju sabiedrībā «Sīlukaļns» pazuduši 1500 kģeļu.

Šajā periodā notikušas daudzas velosipēdu zādzības. Izmainījies to «rokraksts», jo īpašnieki laikam mazāk atstāj velosipēdus bez pieskatīšanas, tāpēc riteņi zagti, ielauzoties bēniņos, pagrabos, šķūniņos, kur saimnieki tos glabājuši.

Nu jau tuvu Eiropai

Laiki mainās, bet uz Eiropu soļojam. Kā var teikt, ka iz vietas vien minājāmie! Pārmaiņas jūtas it visur. Piemēram, pirms gadiem diviem ārzemnieka parādīšanās Preiļos bija sensācija, pusdienu vai vakariņu pasniegšanai viņam, ja ne uz visu, tad uz pusi dienas noteikti bija slēgta izredzētā ēdināšanas iestāde, visbiežāk kafejnīca «Liepas». Pirms gada ar svešzemniekiem jau bija atļauts satuvināties arī vienkāršajiem latvju plebejiem, — svarīgo maltīšu laikā «Liepās» varēja uzturēties arī citi ikdienišķi pusdienotāji, uz ēdāju kārtu norādīja tikai spodri galdauti un košas servjetes uz vieniem galdiem, tīri pārklājī — uz pārējiem galdiem, kafejnīca — uzposta.

Bet šodien «Liepas» savus ciemiņus vairs itpat kā nešķiro. Ja nu vienīgi aizjūras ļaudis spiesti sēdēt vienkārši pie nonesāta galdauta, kamēr pārējie — pie netūriem.

Un iepriecināts par to, ka vari justies līdzīgs ar citiem, pusdienojot vienādi bēdīgos apstākļos, piemēram, ar dāņu skolotājiem, sāc apcerēt citu lietu. Interesanti, vai septiņu rubļu vērtībā uzcenotā dzira, kas nezin kāpēc tiek dēvēta par kafiju, visiem tiek lieta no viena un tā paša katla? Tad nu gan dāņu vietā negribētos būt... Bet interesanti, vai pašas «Liepu» saimnieces nekad mūžā nav lietojušas pupiņu kafiju, ja uzskata, ka arī apmeklētāji šādu brūnganu un nezin no kā vārītu dziru domā kafiju esam?

L.SILA

KUR UN PAR KĀDU CENU?

22. septembrī «TURĪBAS» VEIKALS piedāvāja sviestu par 170 rubļiem kilogramā, saulespuķu eļļu par 68 rubļiem kilogramā, maizi par 22 un 25 rubļiem, kā arī citus produktus.

KULINĀRIJAS VEIKALĀ sviestu varēja nopirkt par 221 rubli kilogramā (spriežot pēc izskata, to sen neviens nav pircis) un cūkgaļu par 130 rubļiem.

Tirgū lielas produktu izveles nebija. Kartupeļi maksāja 20 rubļi, kāposti — 15, tomāti — 30, āboli — 10, plūmes — 8 rubļi kilogramā.

DĀRZĒNU VEIKALĀ preču izvēle bija daudz lielāka. Kartupeļi un āboli maksāja tāpat kā tirgū — 20 un 10 rubļi, kāposti — 20, sipoli — 29, arbūzi — 16, burkāni — 23, ķiploki — 95 rubļus kilogramā.

«LĪDUMNIEKĀ» Šī diena nebija no bagātākajām. Tirgoja ar āboliem pa 10 rubļiem kilogramā, saulespuķu eļļu pa 70 rubļiem, saldajiem pipariem un citām precēm.

CENTRA GASTRONOMS piedāvāja žāvētu desu par 186 rbl., cukuru par 98, I un II šķiras miltus par 39 un 29 rubļiem, dažādus makaronus no 53 līdz 69 rubļiem kilogramā, konservus, marinādes, kompotus un citas preces.

PIENA VEIKALĀ, salīdzinot ar iepriekšējām dienām, bija laba sieru izvēle: čeders par 140 rubļiem kilogramā, Holandes siers par 176, baltais siers par 130, siera desa par 150 rubļiem. Gaļas lete arī bija pilna: liellopa gaļa — par 79 rubļiem, aitas — par 95, teļa — par 88, cūkgaļa par 161 rubli kilogramā. Desas bija par 186 un 164 rubļiem kilogramā.

«KARĪNĀ» pēc iepriekšējās nedēļas bagātības 22. septembra rīta pusē produktu nebija daudz: teļa un aitas gaļa par 85 rubļiem kilogramā, olas — par 56 rubļiem (10 gab.), 25-procentīgais krējums — par 86, žāvēts speķis — par 204, Mālpils siers — par 80, burkāni — par 20, āboli — par 10 rubļiem kilogramā.

☞ Pārdod

māju Preiļos. Tel. 21591;

* * *

automašīnu VAZ-2101. Tel. 23772, zvanīt vakaros.

☞ Dažādi

Privātuzņēmums sniedz transporta pakalpojumus (līdz 8 t). Maksa par 1 km — 10-12 rbl. Pasūtījumus pieņem no 9.00 līdz 18.00 pa telefonu 21712.

* * *

nozaudēti dokumenti uz Viktora Mežinska vārda. Atrādēju par atlīdzību lūdz zvanīt pa tel. 23619.

Ливанская средняя школа №2
выражает глубокое соболезнование
Лебедеву Ивану Сысоевичу и
Лебедевой Вере Изотовне по случаю
безвременной утраты
СЫНА ВИКТОРА.
Педагогический школы.

Есть горе малое —
И боль, и слезы,
А при большом —
Ни слез, ни слов.
Р.Гамзатов
Разделяем боль утраты с
родителями ЛЕБЕДЕВА Виктора.
Одноклассники и классный
руководитель 9 б класса
Ливанской средней школы №2.

Dzimtā puse nesagaidīs
It nekad vairs tevi mājās.
Labās acis neatsmaidīs,
Zeme, zeme pāri klājas.
Skumju brīdī esam kopā ar Līviju
Romanovsku, MĀTI smiltajā guldot.
P/s «Smelteri» arodkomiteja

Lēks saulīte citu rītu
Druvas, silus apraudzīt.
Tu gulēsi mūža miegu
Baltos smilšu palagos.
T.dz.
Izsakām dziļu līdzjūtību Vandai
Bruzgulei sakarā ar VĪRA nāvi.
Lauksaimniecības pārvaldes kolektīvs

Aplusa māmiņas lūpas,
Pēdējo vārdu lai teiktu,
Un atvadu sveicienam pēdējam
Pietrūka spēka tev, māt.
Dziļi skumstam par nerimstoši
darbīgās un atsaucīgās Emilijas
GRIGALES nāvi un izsakām līdzjūtību
viņas piederīgajiem.
SIA Stabulnieki kolektīvs

Tas vissmagākais brīdis, kad mātes
sirds
Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un stājas.
Tad zvaigznes pie debesīm asarās
mirst,
Un tukšas kā klajums kļūst mūsu
mājas.
A.Vējāns
Bēdās esam kopā ar skolotāju Silviju
Butķeviču, kad rudens ziedi gulst uz
MĀMUĻAS kapa.
Aizkalnes skolas kolektīvs

NOVADNIEKS

IZDOD PREIĻU RAJONA PĀSVĒLDĪBAS UZNĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: LV 5301, Preiļos, Aglonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169
REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Reģistrācijas apliecība № 1018.
Sludinājumus pieņem uzņēmuma
grāmatvedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un
no plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils
tipogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1.
Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Pas.
Metiens 6471 eksemplāri.